БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 59 (3797). | Сешанба, 26 март 1968 йил | Баҳоси 2 тийин.

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, Чехословакия Социалистик Республикаси коммунистик ва ишчи партиялари ҳамда ҳукуматларининг раҳбар арбоблари 1968 йил 23 мартда Дрезденда учрашдилар. Учрашувда қуйидагилар қатнашди:

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари С. Тодоров, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Ж. Живков, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси Госпланининг раиси А. Пашев.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси Е. Фок, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси Венгрия Халқ Республикаси Госпланининг раиси И. Парди;

Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси В. Ульбрихт, Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси В. Штоф, Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси партия Марказий Комитетининг секретари Э. Хонеккер, Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси В. Кроликовски;

Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Гомулка, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Госпланининг раиси С. Ендриховский, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Э. Герек;

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари П. Е. Шелест, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси Н. К. Байбаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси К. В. Русаков.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари А. Дубчек, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси И. Ленарт, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати Раисининг ўринбосари, Чехословакия Социалистик Республикаси Госпланининг раиси О. Черник, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари Д. Кольдер, Словакия Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Биляк.

Партиялар ва ҳукуматларнинг раҳбарлари сиёсий ва иқтисодий ривожланишнинг ҳамда ҳамкорликнинг энг муҳим проблемалари устида фикрлашиб олишди. Шу нарса мамнуният билан қайд қилиндики, АҚШнинг ва бир қанча капиталистик мамлакатларнинг экономикаси жиддий ларзаларга учраб турган бир маҳалда планли илмий асосда ривожланаётган социализм мамлакатларининг халқ хўжалиги тўхтовсиз юксалиб бормоқда. Учрашув қатнашчилари ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши доирасида ва икки томонли асосда иқтисодий алоқалардан фойдаланиш негизида социалистик экономикани янада ўстириш истиқболлари тўғрисидаги мулоҳазаларни айтиб ўтишди.

Учрашув қатнашчилари ўзларини қизиқтираётган халқаро проблемалар устида фикрлашиб олишди. Шу билан бирга муҳокама қилинган масалаларга доир қарашларнинг бир-бирига мос бўлиб тушганлиги ҳамда Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Софиядаги кенгашида баён қилинган позицияларидаги бирлик яна бир марта таъкидланди. Европа хавфсизлиги масалалари хусусида фикрлашиш вақтида Германия Федератив Республикасида милитаристлар ва янги нацистлар активлиги кучайиб бораётганлигига ҳамда Кизингер—Брандт ҳукуматининг Германия Демократик Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатлар манфаатларига қарши қаратилган кейинги қадамларига алоҳида эътибор берилди.

Қардош партияларнинг вакиллари якдиллик билан шу фикрни айтдиларки, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига қарши империалистик кучлар томонидан қилинаётган агрессив уринишларга ва қўпорувчилик ҳаракатларига нисбатан хушёрликни ошириш ҳозирги халқаро вазиятда, айниқса, катта аҳамиятга эга. Делегациялар социалистик мамлакатларни марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми асосида янада жипслаштирмоқ учун зарур чораларни кўришга ўзларининг маҳкам бел боғлаганликларини айтдилар. Варшава шартномасини ва унинг қуролли кучларини мустаҳкамлаш, шунингдек социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг экономикасини янада юксалтириш соҳасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш юзасидан яқин фурсатлар ичида конкрет чораларни амалга оширишга учрашув қатнашчилари маҳкам бел боғлаганликлари якдиллик билан таъкидланди.

Томонлар муштарак иқтисодий проблемаларни кўриб чиқиш мақсадида яқин фурсатда энг юксак доирада иқтисодий кенгаш ўтказиш тўғрисида келишиб олдилар.

Социалистик мамлакатлардаги аҳвол тўғрисида фикрлашиб олинди ва ўзаро ахборот берилди. Чехословакия Коммунистик партиясининг ва Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг вакиллари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети январь пленумининг Чехословакия Коммунистик партияси XIII съезди йўлини ўтказишга қаратилган қарорлари қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида ахборот беришди. Чехословакия Социалистик Республикасининг ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлари Чехословакия Коммунистик партияси раҳбарлигида мамлакатда социалистик қурилишни янада ривожлантиришни таъминлайдилар, деб ишонч билдирилди.

Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари ҳамда ҳукуматлари раҳбар арбобларининг Дрездендаги учрашуви дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

ДЕЛЕГАЦИЯ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Социалистик Республикаси коммунистик ва ишчи партиялари ҳамда ҳукуматлари раҳбар арбобларининг учрашувида қатнашган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари П. Е. Шелест, КПСС Марказий Комитети аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси Н. К. Байбаков, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси К. В. Русаковлар 24 мартда Дрездендан Москвага қайтиб келдилар. (ТАСС).

Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

КОНСЕРВАЧИЛАР АҲДИ

Беш йилликнинг учинчи йилида пландагидан ташқари 500 минг дона консерва ишлаб чиқарамиз! Ғазалкент консерва заводи коллективининг аҳди шундай.

Заводнинг меҳнатсевар ишчилари ўтган йилда ҳам мавсумга намунали тайёргарлик кўришди. Айниқса, бодринг, сабзи, пиёз, бақлажон, патиссон, қулупнай ва бошқа маҳсулотлардан тайёрланган сифатли консервалар истеъмолчилар томонидан кўплаб харид қилинди.

Коллектив ўзининг бу унумли меҳнати туфайли пландаги 283 минг ўрнига 478 минг сўм фойда олди. Бунда тежамкорлар ва рационализаторларнинг ҳиссаси катта бўлди. Новаторлар таклифларини амалга оширишнинг ўзи 13 минг сўмлик жамғарма олиш имконини туғдирди.

— Бу йил,— дейди корхона директори А. Қосимхўжаев,— заводимиз ташкил топганига 25 йил тўлади. Шу кунни меҳнатда муносиб туҳфалар билан кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдамиз. Олган социалистик мажбуриятларимизни бажариш учун барча имкониятлар бор.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ.

НОВОКУЗНЕЦКдан келган пайвандчи Ю. Сидоров бир йилдан бери пойтахтимизнинг қурилиш майдонларида баракали меҳнат қилмоқда. У ўзининг мустаҳкам пайванд қилиши билан ҳамкасблари орасида танилган. Меҳир бунёдкор топшириқ нормаларини ортиғи билан бажармоқда. Суратда: Ю. Сидоров.

А. Тўраев фотоси.

ЧОРВОҚ ГЭСи қурилишида иштирок этаётган экскаваторчи И. Эшонқулов кунига нормадан ташқари бир неча ўн тонналаб тоғ жинсларини қазиб чиқариб ажойиб муваффақиятларга эришмоқда. Суратда: (чапда) И. Эшонқулов (ўнгда) ёрдамчиси Қ. Парпиев билан бирга.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотолари.

СОҲИБКОРЛАР ОРАСИДА

Мана, деҳқонлар учун мўл ҳосилга асос қўйиладиган кўркам баҳор ҳам ўз сепини ёйди. Далалар, қир-адрлар кўм-кўк майсалардан либос киймоқда. Сабзавоткор деҳқонларимиз эртаги экинларни экиш билан банд бўлса, пиллачиларимиз тут кўчатлари парваришини кучайтириб, пилла қурти боқиладиган хоналарни тайёрлашаяпти.

Боғбонларимиз дарахт тагларини юмшатиб, уларни озиқлантиришмоқда. Соҳибкорларимиз ҳам мўл ҳосил тараддудида. Шу кунларда ҳар бир тадбирни ўз вақтида амалга оширмаган деҳқон кузда аттанг, қолиши турган гап. Лекин «Қибрай» совхози далалари, боғлари, узумзорларида меҳнат қилаётган миришкорлар бундайлардан эмас.

Улар ҳар бир тадбирни ўз вақтида амалга оширишга одатланиб қолишган. Мана шу кунларда соҳибкорларга биринчи галдаги юмуш—ток сўриларини тартибга келтириш, ишкомларни, бағазларни, мўл ҳосилни бемалол кўтара оладиган қилиб ўрнатиб, токда юз берадиган касалликларнинг олдини олишга қаратилган тадбирларни кўриб қўйишяпти.

Узумчилик соҳасида фақатгина Орджоникидзе районида эмас, балки областимизда ҳам уларнинг тажрибалари асосида токлар парвариш қилиниб, гектарлардан кўплаб ҳосил олинаяпти.

Шу кунларда йўлингиз тушиб, бу совхознинг 2-бўлимига бориб қолсангиз, токзорларда қизғин меҳнат қилаётган боғбонларни кўриб, мамнун бўласиз. Бўлим ишчилари эл дастурхонига беш йилликнинг учинчи йилида 3000 тонна узум етиштириб бериш йўлида меҳнат қилишяпти. Ҳар гектар ердан пландаги 14,8 ўрнига 16,5 тоннадан ҳар бир донасидан бол томадиган узум етиштириш йўлида ишлашяпти. Улар ҳозир токларни авайлаб очиш ишларини бошлаб юборишди.

Рустам Мирзахўжаев, Муҳаммаджон Тўласов, Олим Йўлдошев бошчилик қилаётган бригадаларда иш яхши ташкил қилинган. Бу бригада ишчилари ток ораларини юмшатиб, минерал ўғитлар солишаяпти. Токлар шу кунларда қанчалик сифатли парвариш қилинса, шунча кўп ҳосил олишга пухта замин яратган бўламиз, дейишмоқда совхознинг уста соҳибкорлари.

Ф. ИСАЕВ.

ТУТЗОРЛАРГА ЭЪТИБОР

Димитров номли колхозда тутчиликни ривожлантиришга катта аҳамият берилаётир. Бу ерда бир неча йил ичида анчагина тутзор вужудга келтирилди. Шу кеча-кундузда колхозчилар тут дарахтларининг тагини юмшатиб, қаровини яхшиламоқдалар. Бу ишда А. Ҳолбеков, З. Омонқулов каби колхозчилар айниқса яхши ишлаётирлар.

М. МАМАТОВ.
Оққўрғон районн.

КУТУБХОНАЧИЛАР ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР

Сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари кутубхоначиларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан чақирилган республика семинари Тошкентда 5 кун давом этди.

Семинар қатнашчилари якунловчи машғулотда марксизм-ленинизм классиклари меросини пропаганда қилиш, справка-библиография ва информация тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Фарғона сиёсий маориф уйининг фаолияти семинар иштирокчилари эътиборини жалб қилди. Фарғона сиёсий маориф уйи «Ленин тўғрисида лекциялар» ва «Ленин жумаликлари», Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллигига, Владимир Ильич туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган лекциялар цикллари учун темалар методик жиҳатдан ишланиб чиқилди. Сирдарё область партия комитети ва Навоий шаҳар партия комитети маориф уйи ва кабинети интернационал тарбия масалаларига оид назарий конференцияларга яхши тайёргарлик кўрмоқда.

Учрашув қатнашчилари кутубхоналар учун методик марказ ташкил этиш, уларни пропаганданинг замонавий техникавий воситалари билан таъминлаш, китоб фондларини комплектлашни тартибга солиш тўғрисида таклифлар киритдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари В. Т. Сизранцев машғулотларга якун ясади.

(ЎзТАГ).

БИЗНИНГ РЕЖАЛАРИМИЗ

Пахта ҳосилдорлигини кўтариш—олий мақсадимиз.

Ерни қадрласанг, у сенга битмас-туганмас бойлик берар экан. Буни бизнинг юбилей йилида қилган меҳнатимиз исботлади. Звенога 40 гектар пахта майдони ажратиб берилган. Бизга қарашли пахтазор баҳорикор ерларда жойлашган. Барча тадбирлар пишиқ-пухта, ўз вақтида олиб борилмаса мўл ҳосил етиштириш қийин.

Ҳосилни суғориш сувчилик санъатини пухта билган миришкор деҳқонларга топширилди. Улар ниҳолларнинг қониб сув ичишини таъмин этдилар. Озиқлантириш, культивация ишлари ўз вақтида ўтказилишига эришдик. Натижада 40 гектар ердан пландаги 19 ўрнига 40 центнердан, ҳаммаси бўлиб 160 тонна ҳосил кўтардик. Ҳар бир киши ҳисобига 26,6 тоннаданга тўғри келади.

Даромадимиз ҳам чакки бўлмади. Ҳар бир иш кунимизга 5 сўмдан ҳақ олдик. Р. Ҳамраева, Э. Алишева сингари аъзоларимиз ҳам ўтган йилги эришган ютуқлардан мамнун ҳолда бу йилги катта хирмонга бел боғлашаяпти. Айни дамларда миришкор деҳқонларимиз беш йилликнинг учинчи йилида етиштириладиган катта хирмон учун курашни қизитиб юбордилар.

Звеномиз аъзолари қиш кунларида ариқ-зовурларни тозалашди, далага маҳаллий ўғит чиқаришди. Пахта майдонларимизга чигитни қисқа муддат—икки-уч кун ичида экиб оламиз. Деҳқонларимиз эрта эккан — эрта йиғади, деган қоидани биладилар.

Асосий майдонларга чигитни квадрат-уялаб экамиз. Ишлов, чопиқ, озиқлантириш каби муҳим тадбирларни ўз вақтида, юксак агротехника қоидалари асосида олиб борамиз. Ҳосилни йиғиштириб олишни машиналар зиммасига юклаб, пахта тайёрлаш йиллик планини қисқа муддатда бажарамиз.

Ҳосилнинг қолган қисмини ҳам 15 октябргача йиғиштириб оламиз ва Ленин комсомолининг 50 йиллиги байрамига муносиб совға тайёрлаймиз. Беш йилликнинг учинчи йилида 40 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 42 центнердан ҳосил кўтариб ҳар бир киши ҳисобига 30 тоннадан пахта етиштирамиз.

Ҳамид МИДОНОВ,
Оққўрғон районидаги «Озод» колхозининг звено бошлиғи.

МЕВАЗОР БОҒЛАР СЕРҲОСИЛ БЎЛСИН

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Мевазор боғларда керакли бўлган агротехника тадбирлари ўз вақтида ўтказилса мева дарахтлари яна ҳам яхши ўсади ва мўл ҳосил беради.

Шу кунларда бу соҳада нима ишлар қилиш керак?

Мевазор боғларнинг қатор оралари ҳайдалмаган бўлса, албатта 27—30 сантиметр чуқурликда сифатли қилиб ҳайдаш керак. Ерни ҳайдашдан олдин ҳосилли мевазорнинг ҳар гектарига 10 тоннадан органик ўғит, 60—90 килограмдан соф фосфор, 30—50 килограмм калий солиниши зарур.

Мева дарахтлари ривожланиши учун ердан кўп миқдорда азот, фосфор, калий каби озуқа моддалар олиб туради. Агар ерда шу моддаларнинг бирортаси зарур миқдордан кам бўлса, дарахтларнинг ўсиши сусаяди, ҳосили камаяди. Шунинг учун ҳар йили ерга органик минерал ўғит солиб туриш мақсадга мувофиқдир.

Мева дарахтлари ва ток ердан озуқа моддаларни ёзнинг биринчи ярмида кўп олади, чунки, бу даврда ўсиш кучли бўлади, мева ҳосили пайдо бўлади. Худди шу даврда келгуси йил ҳосил берадиган куртаклар ҳам шаклланади, навдалар яхши ўсади, келгусида ҳам мўл ҳосил беради.

Ёш кўчатларга кўчатзорда ўстираётган даврдан бошлаб шакл берилади ва боққа экилгандан кейин доим шакл беришни қирқиш билан бирга боғлаб олиб борилади.

Биринчи йиллари ёш дарахтларни кўпроқ кесишдан мақсад — келгусида мўл ҳосил берадиган шохларни йўғон торттириб олиш, шох-шаббаларни бирбиридан бир хил оралиқда жойлаштириш, мева дарахтларини шамол кучига бардош берадиган ҳолга келтиришдан иборат. Яхши шаклланган мева дарахти шох-шаббалари ичига қуёш нури бир меёрда тушади, бир текисда шамол юради, зараркунанда ва касалликларга сепиладиган дорилар бир текисда тушади. Натижада мевалар баравариға етишади. Қишки олма навларини қишда сақлаш ва узоқ районларга юбориш имконияти туғилади. Кесилмай қолган ва шаклланмаган мева дарахтларида эса шох-шаббалар шунчалик қалинлашиб кетадики, олинадиган мевалар майдалашиб, рангсиз бўлади ва кўпи тўкилиб кетади.

Бир-бирига яқин жойлашган мева шохлари шамол таъсирида силкиниб, меваларини захалайди, улар стандарт талабларга жавоб бермайди. Яхши шаклланмаган мева дарахтлари кўпроқ тирговуч ҳам талаб қилади.

Эскидан шаклланмай қолиб кетган мева дарахтларидаги ортиқча шох-шаббаларни бир йил ичида эмас, балки 2—3 йил ичида секин-аста олиб ташлаш лозим. Калинлашиб кетган мева дарахтларидаги ортиқча шохларни бирдан олиб ташланса, дарахт танасида катта яралар пайдо бўлади. Шохларни кесишда пайдо бўлган яраларни боғ бўёғи билан бўяб қўйиш зарур.

Ёш ва катта ёшдаги мева дарахтларни кесишда шох-шаббалар орасидаги майда шохларни қирқиб олиб ташламаслик керак. Балки, ортиқчасини қисқартириб қўйиш билан чегараланса кифоя қилади, чунки, майда шохларда мева пайдо бўлади, асосий шохлар ҳам ялонғочланиб қолмайди.

Мева дарахтларини кесишда (йўғонлиги 2 сантиметрдан ошганларини) ўткир қўл арра билан арралаб, майдаларини эса чархланган ток қайчиси билан кесиб ташлаш зарур.

Катта шохларни олиб ташлашдан олдин арра билан паст томонини қисман арралаб, кейин уст томонидан арра солинса, дарахтнинг пўсти шилинмайди.

Дарахт атрофидан ўсиб чиққан бачки новдаларни тўнкача қолдирмай, кесиб олиб ташлаш тавсия қилинади. Боғ қатор орасини ишлаш билан бирликда дарахтларнинг атрофлари ҳам яхшилаб юмшатилиши зарур, негаки, кўпинча айрим зараркунандалар худди шу ерларда урчийди.

Мевазорларда йиқилиб кетган, қуриган дарахтларни боғдан чиқариб ташлаб, ўрнига шу нав кўчатлардан экилиши керак. Шунда гектарда тўлиқ кўчат бўлишига эришилади.

Кейинги йилларда олиб борилган тажрибалар шафтоли дарахтларини бир йил яхшилаб кесиб, иккинчи йили фақат майда новдалари, кесилса дарахт йирик ва сифатли мева беришини кўрсатди.

Ҳосилга кириб, яхши ўсган шафтоли дарахтларининг учидан 30—40 процентини кесиб олиб ташланса, келгусида новдаларни ўсишига қараб кесилса, дарахтлар серҳосил бўлади ва тезда қаримайди. Маълумки, кесилмай қолдирилган шафтоли дарахтларининг шох-шаббалари тепага қараб тарвақайлаб кучли ўсади, яхши гуллаб, мўл ҳосил берган йили кўпчилик шохи синиб тушади.

Мевазор боғлар барпо қилишда ерни чуқур ҳайдашга катта аҳамият бериш зарур. Чунки чуқур ҳайдалган ерларда кўчат кўп, тез амал олади, барвақт ҳосилга киради. Янги экилган кўчатларнинг илдиз системаси кучли бўлиб, ердан ўзига зарур бўлган озиқа моддаларини ва намни етарли миқдорда олади.

Кучли ўсган дарахтлар шамолдан кам зарар кўради. Ерни саёз қилиб ҳайдаб, боғ ташкил қилинганда, мева кўчатларининг илдизи ернинг пастки қаватларига кўп тарқалиб ўсиб бормаслиги натижасида, боғлар яхшилаб суғорилганда кучли шамол бўлса, дарахтлар бир томонга қараб қийшайиб ёки ҳосили кўп бўлган йиллари йиқилиб кетиши мумкин.

Ўз вақтида ўтказилган бу агротехника тадбирлари бир йил учунгина эмас, балки келгусида ҳам бир меёрда мўл ҳосил олиш учун ҳам яхши замин бўлиб ҳисобланади.

М. СОБИРОВ.
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

УСТОЗ

В. ЛИБКНЕХТ

Вильгельм Либкнехт немис ҳамда халқаро ишчилар ҳаракатининг таниқли арбобидир. У Маркснинг яқин дўсти бўлиб, буюк устози ҳақида хотиралар ёзган, уларда пролетариат доҳийсининг ажойиб сиймосини моҳирона яратган. Қуйида шу хотиралар китобининг айрим бўбларидан олинган парчаларни диққатингизга ҳавола қиламиз.

* * *

...Мавр биздан атиги 5—6 ёш катта эди. (Марксга оила аъзолари ва яқин дўстлари шундай лақаб қўйишганди, — таржимон). Лекин у биз «ёшлар»га нисбатан ёши улуғ одамнинг бутун афзаллигини ҳис қилар, бизни, айниқса, мени, синаб кўрмоқ учун ҳар бир қулай пайтдан фойдаланарди.

У ўзининг бағоят ўқимишлилиги ва афсонавий ўткир хотираси билан кўпчилигимизни мушкул аҳволга солиб қўяр эди. Қандайдир «студентка» га ҳар гал нозик савол бериб қўйиб, ўзи хурсанд бўлар, дарҳол шу билан биз ўқиган университетлар ва академикча маълумотнинг бутун бемаънилигини исбот қилиб берарди.

Лекин, у одамни тарбиялар ҳам эди, тарбиялаганда ҳам планли равишда тарбияларди. Мен унинг ҳақида: икки маънода, ҳам торроқ, ҳам кенгроқ маънода «У — мен учун устоз эди», деб айта оламан.

Бу — ҳамма жиҳатдан шундай. Сиёсий иқтисод ҳақида гапирмай қўяқолай — папа саройида папа ҳақида гапириш одат эмас. Унинг сиёсий иқтисод бўйича Коммунистлар Союзида ўқиган лекциялари ҳақида эса қуйироқда ҳикоя қиламан.

Эски ва янги тилларни жуда яхши биларди у. Мен филолог эдим ва у Аристотель ёки Эсхилдан бирон бир қийин жойини кўрсатганида дарҳол тушуниб етмасам, у ёш боладек қувониб кетар эди. Бир куни у мени... испан тилини билмаганим учун тоза койиди. Шу ондаёқ китоблар уюмидан «Дон Кихот»ни топиб олиб, турган еридаёқ сабоқ бера бошлади. Роман тилларининг Дитце тузган қиёсий грамматика китобидан грамматика асослари ва сўз тузилишини билиб олган эдим. Шунинг учун ҳам Маркснинг ажойиб раҳбарлигида иш осон кўчди. У мен тўхтаб ёки қоқилиб қолганимда эса меҳрибонларча ёрдам кўрсатиб турди. Одатда жўшқин ва тезкор табиатли бўлган Маркс дарс бераётганида қанчалар чидамли эди! Унинг ҳузурига бир киши келиб қолганидан кейингина дарсимиз тугарди.

Маркс мени ҳар куни синаб кўрарди. Мен эса, то билимим унга етарли бўлиб кўринмагунга қадар, «Дон Кихот» ёки бошқа бир испанча китобнинг бирор жойини таржима қилиб беришга мажбур эдим.

Маркс тилларни жуда яхши биларди, тўғриси янги тилларни қадимий тилларга нисбатан кўпроқ биларди. Гриммнинг немис тили грамматикасидан бутун икир-чикиригача хабардор эди. Ака-ука Гриммларнинг немисча луғатини эса мендан, филологдан кўра яхшироқ талқин қиларди. Инглиз ёки француз тилида худди инглиз ёки француз ёзганидек ёзарди, талаффузи, тўғриси унчалик яхши эмасди. Унинг «Нью-Йорк минбари» газетаси учун ёзган мақолалари классик инглиз тилидадир. Прудоннинг «Қашшоқлик философияси»га қарши қаратилган «Философия қашшоқлиги» китоби эса классик француз тилида ёзилган. Маркс уни босиб чиқаришдан аввал кўриб чиқиш учун қўлёзмани бир француз дўстига берганида, у жуда оз тузатиш киритган.

Маркс фанни вулгарлаштиришнинг, яъни уни сохталаштириш, бачканалаштириш, соддалаштиришнинг ашаддий душмани эди. Лекин ҳеч ким Маркс сингари ўз фикрини равшан ифодалай билиш истеъдодига эга эмас эди. Тилнинг равшанлиги равшан фикрлаш натижасидир, равшан тил эса муқаррар равишда равшан шаклнинг заминида туғилади.

Маркс шу услуб билан дарс берарди: у мумкин қадар қисқа бир жумла айтиб, кейин ишчилар учун тушунарли бўлмаган ҳамма ибораларни ишлатмасликка пухта ҳаракат қилиб, шу жумлани у ёки бу даражада кенгроқ тушунтириб берарди. Сўнгра тингловчилардан ўзига саволлар беришни таклиф қиларди. Агар саволлар бўлмаса, имтиҳон қилишга ўтарди ва шундай педагогик маҳорат билан имтиҳон олардики, ҳеч бир камчилик, ҳеч бир тушунмовчилик назаридан четда қолмасди.

Мен бир куни унинг бундай санъатига ҳайрон қолганимни айтганимда, Маркс Брюсселдаги немис ишчилар жамиятидаян ман қилинди, кўпроқ ҳаракатда бўлиш, пиёда ва отда юриш тавсия этилди. Ўша вақтда биз Маркс билан Лондон атрофларини, аксарият унинг шимолий қисмини кўп кезардик. Тезда Маркс соғая бошлади. Унинг организми ҳақиқатан ҳам ғоят зўр диққат талаб қиладиган иш учун мослангандай эди.

Лекин, у сал соғайганини ҳис этди дегунча, ўзининг тун бўйи ишлаш одатини қила бошлади. Бу эса уни яна оқилона ҳаёт кечиришга мажбур этгунига, танг аҳволга тушгунига қадар давом қилди. Лекин, бу ҳам яна унинг ҳолати шундай ҳаёт кечиришни талаб қилган вақтгача эди, холос. Кризислар кучаяверди, жигаридаги касаллик зўраяверди, заҳарли яралар пайдо бўлди. Аста-секин темирдек организмга путур етди.

Шунга ишончим комилки (уни пировардида даволаган кишиларнинг фикри ҳам шундай), агар Маркс нормал ҳаёт кечиришга майли бўлганида, яъни ўз организмига, ёки айтайлик, гигиенанинг тегишли талабларига мувофиқ тарзда турмуш кечирганида эди, у ҳозир ҳам ҳаёт бўларди.

Фақат сўнгги йиллардагина, ҳамма нарса кечиккан пайтда, у тунлари ишлашни тарк қилди, лекин кундуз куни кўпроқ ишлай бошлади. У ҳамиша иш билан банд эди, озгина имкон туғилиши биланоқ ишга ўтирарди. Ҳатто сайрга ҳам ўзи билан бирга ён дафтарчасини олиб чиқарди ҳамда минут сайин ёзиб қўярди.

У ҳеч қачон юзаки иш қилмасди. Ҳар хил ишлаш мумкин. У бўлса ҳамиша жадал, ҳамиша ўта пухталик билан ишларди. Унинг қизи Элеонора тарихга оид тузилган бир жадвални менга туҳфа қилди. Маркс жадвални қандайдир иккинчи даражали эслатмада фойдаланиш мақсадида ўзи учун ёзиб қўйган экан. Тўғри, Маркс учун иккинчи даражали нарса бўлган эмас, лекин фақат ўзи учун тузилган бу жадвал ҳам шундай пухталик билан ишланган эдики, гўё уни нашрга мўлжалланган, деб ўйлаш мумкин.

Маркс хотиржамлик билан ишларди ва бу билан мени ҳайратга соларди, чарчашни билмасди. Ҳаттоки, унинг организми муқаррар равишда ишдан чиқиши мумкин бўлган пайтларда ҳам у заифлик аломатларини билдирмасди.

Агар одамга (нарсалар қиймати унга сарфланган меҳнат миқдори билан белгилангандек) қилган ишига қараб баҳо берилса, ҳатто шу нуқтаи назардан ҳам, Маркснинг баҳоси шунчалик юқори бўлардики, тафаккур даҳолари орасида камдан-кам одамгина у билан тенглаша оларди.

Буржуа жамияти бундай улкан меҳнат миқдорини қандай баҳолади?

Маркс «Капитал» устида қирқ йил ишлади — ишлаганда ҳам қандай ишлади! Фақат Марксгина шундай ишлай оларди. Германияда энг кам ҳақ оладиган кунбай ишчи ҳам қирқ йил давомида иш ҳақи сифатида, Маркс асримизнинг энг буюк илмий асари учун «гонорар» сифатида олганидан ҳам кўп пул топарди, деб айтсам, лоф қилмаган бўламан.

Фан бозор қийматига эга эмас. Буржуа жамиятидан унинг ўз ўлими ҳақидаги ҳукми учун тузукроқ баҳо беришни талаб қилиш мумкинми, ахир?...

...Маркс ҳақида ишониб бўлмайдиган даражада кўп ёлғон гапларни тўқишган. Жумладан, у гўё қувноқ ва шовқин-сурон ҳаёт кечиради, ҳолбуки унинг атрофидаги кўп оддий муҳожирлар, оч қолишарди, ҳалок бўлишарди, деб ҳам гапиришган. Мен бу ерда бошқа яна икир-чикир гапларни келтириб ўтиш учун ўзимни ҳақли, деб ҳисобламайман, лекин фақат бир нарсани айта оламан: Маркснинг хотини айрим ёзувларида эслаб ўтган ва ҳеч бир пулсиз қолинган вақтлар бир-икки марта рўй берган воқеа эмас, балки булар кишилар бегона юртда, айниқса ҳеч қандай таянчсиз яшаганида, ҳамиша рўй бериши мумкин бўлган ҳолдир. Йиллар давомида муҳожирликка хос энг ёвуз йўқчилик Маркс ва унинг оиласини таъқиб қилиб келди. Маркс ва оиласи бошига тушган бундай қашшоқликни камдан-кам муҳожир кўрган. Ҳатто, кейинчалик унинг иш ҳақи кўпайган ва бу бироз мунтазам бўлган вақтларда ҳам Маркс ва оиласи нон топиш қайғусидан халос бўлмаганди. Йиллар давомида (бу йиллар ҳам энг ёмон вақтлар ўтиб кетган давр эди) Маркс ҳар ҳафта «Нью-Йорк минбари»дан ўз мақолалари учун оладиган бир фунт стерлинг (20 марка) пул ягона ишончли даромад манбаи эди...

К.МАРКС ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Маркс тилнинг моҳиятини тушунарди, унинг келиб чиқиши, ривожланиши ва тузилиши билан шуғулланарди, шу сабабли ҳам, тилларни жуда осон ўрганиб оларди. Лондонда у рус тилини ҳам ўрганди, Қрим уруши даврида эса араб ва турк тиллари билан шуғулланмоқчи, эди, лекин буни амалга оширолмади...

1850 ва 1851 йилларда Маркс сиёсий иқтисод бўйича лекциялар курсини ўқиганди. Бунга дастлаб унинг кўнгли чопмади. Бироқ аввалига дўстларининг тор доирасида бир неча хусусий лекция ўқиб кўрди, ниҳоят, бизнинг қатъий талабимиз билан, кенгроқ аудитория олдида чиқишга розилик берди. Уни эшитиш бахтига муяссар бўлган ҳамма кишилар учун катта ҳузур бағишлаган бу лекциялардаёқ Маркс асосан «Капитал»да баён қилинган ўз системасини ривожлантирган эди.

Ўша вақтда ҳали Уинд-миллстритда жойлашган коммунистик ишчилар маърифати Жамиятининг лиқ тўла залида, бундан бир ярим йил бурун «Коммунистик манифест» қабул қилинган худди шу залда, Маркс ажойиб талантини намойиш этди.

ёқ лекциялар ўқиган, деб айтишди. Ҳар ҳолда у ажойиб ўқитувчи учун зарур бўлган ҳамма фазилатларга эга эди. Машғулот вақтида у қора доскани ҳам ишга солиб, унга формулаларни ёзиб қўярди. Айтмоқчи, булар «Капитал»нинг дастлабки саҳифалари орқали ҳаммамизга таниш бўлган формулалар эди...

...У жуда кўп ишларди. Кундуз кунлари, айниқса эмигрантлик даврининг дастлабки пайтларида, кўпинча халақит беришаверганидан сўнг Маркс тунлари ҳам ишлайдиган бўлди. Биз қандайдир кенгаш ёки йиғиндан кеч қайтган вақтларда ҳам у одатда яна бир неча соат ишлаш учун ўтирарди. Бу бир неча соат деярли тун бўйи, то эрталаб уйқуга ётгунига қадар тобора чўзилиб кетаверди. Хотини кўп марталаб бу иши учун уни жиддий койиб берарди, лекин Маркс бўлса кулиб, бу — менинг табиатимга жуда мос келади, деб жавоб қиларди.

Маркс жисмонан ғоят кучли одам бўлганига қарамай, эллигинчи йиллар охиридан бошлабоқ ҳар хил жисмоний заифликдан нолий бошлади. Врачга мурожаат қилишга тўғри келди. Оқибатда, кечаси ишлаш қатъ-

Русчадан
И. СУЛТОНОВ таржимаси.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА

Н. САИДАҲМЕДОВ кўп йилдан бери трансформатор заводида слесарь бўлиб ишлайди. У ремонт қилган қолиплардан буюртмачилар доим мамнун. Илғор слесарь жамоатчилик ишларида ҳам актив қатнашади. Асбобсозлик цехи бошланғич комсомол ташкилоти секретарининг ўринбосари вазифасида ҳам ишламоқда. Суратда: Н. Сандаҳмедов.

ЎЗБЕКИСТОН иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган қаттиқ қотишма металлар комбинатида А. Султоновни ҳамма ҳурмат қилади. Чунки у ўз ишини аъло даражада биладиган кишилардан биридир. Кунлик нормаларини доимо 150—160 процентдан ошириб бажармоқда. Суратда: А. Султонов.

А. Веливулаев фотолари.

МОСКВАГА КЎРГАЗМАГА

«Чирчиксельмаш» заводида ишлаб чиқилган луб ажратувчи «ЛС-1» машинаси лубкорлар оғирини енгил қилмоқда. Деҳқонлар бу машинани юқори баҳоламоқдалар. Уни янада мукаммаллаштириш бўйича завод ишчиларига ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб юборишяпти.

Яқинда корхона адресига Москвадан хат келди. Хатда шундай машинанинг бир нусхасини кўргазмага юборишни сўрашибди. Механика-йиғув цехининг ишчилари қисқа муддатда машинани йиғишиб, Москвага жўнатишди. Кўргазмада корхонанинг «СКО-4» кўрак териш машинаси ва «КРХ-4» культиватори ҳам намойиш қилинмоқда.

РЕКТОРЛАР ЙИҒИЛИШИ

«Билим» жамияти шаҳар бўлими халқ университетлари ректорларининг йиғилишини ўтказди. Бунда шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири А. Миразимов «Халқ университетлари фаолиятини янада жонлантириш» ҳақида доклад қилди.

Йиғилишда «Билим» жамияти шаҳар бўлимининг лектори В. Бизер машғулотларда билим олиш процессини мустаҳкамлаш тўғрисида гапирди.

ГОРЬКИЙГА БАҒИШЛАБ

4-кутубхонада улуғ рус ёзувчиси Максим Горький туғилган куннинг 100 йиллигига атаб катта китоб витринаси ташкил қилинди. Бу ерга пролетар ёзувчисининг энг яхши асарлари ва ёзувчи ижоди, фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи адабиётлар қўйилган.

Кутубхонада «Алексей Максимович Горький ижоди», «Горький— революция жарчиси», «Горький—Шарқ халқлари дўсти» ва бошқа темаларда суҳбатлар ўтказилди.

АТЕИСТИК ЛЕКЦИЯЛАР

Шаҳарда атеистик темада рус ва ўзбек тилларида лекция, суҳбатлар тез-тез ўтказиб турилади. Бу ишга малакали лекторлар жалб этилган.

Политехника институти ўқитувчиси А. Ҳамдамов ўқиган лекциялар ҳамиша қизиқарли ва жонли ўтади. У «Ислом динининг реакцион моҳияти», «Ислом дини ва ҳозирги замон», «Ислом дини ва аёллар» деган темаларда ишчилар даврасида, уй-жой бошқармаларида, маҳаллаларда лекциялар ўқиди. Лекторлардан, А. Детинис, В. Амром, И. Равкин, А. Слобоев ва бошқалар ҳам энг актив тарғиботчилардан саналади.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Пойтахтимиздаги В. И. Ленин номли мактабгача бўлган ёшларни тарбияловчи мураббийларни етиштириб чиқарувчи билим юртида республикамизнинг қишлоқ ва районларидан келган ўғил ва қизларимиз билим олишяпти. Билим юртига 24 йил мобайнида Меҳри опа Шарипова директорлик қилмоқда. Суратда: М. Шарипова (чапдан) ва билим юртининг ўқитувчиси М. Одилова студентлар даврасида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

КЎЧАЛАР, ОБИДАЛАР

Тошкентимиз қайтадан бунёд этиляпти. Тор кўчалар кенгайтирилиб, асосий магистрал йўлларга айлантириляпти.

Ҳозирги кунда йўл қурувчилари Ўзбекистон кўчасини Муқимий ва Фурқат кўчалари орқали Дўстлик кўчасига боғлашяпти. Шайхонтоур маҳалласи устидан эса Максим Горький магистрал кўчаси ўтади. Хуршид кўчаси эса кенгайтирилиб, У. Юсупов кўчаси билан Ҳамза кўчасини боғлайди.

Энгельс кўчасининг шимол томонида эса ҳозир катта кўприк қурилиши тугалланяпти. Кўприк битгач, Энгельс кўчаси темир йўл орқали Юнусобод қишлоғини марказ билан боғлайди. Кейинроқ бориб эса у ҳалқа йўлга туташади.

«Пахтакор» стадионини Хуршид кўчаси билан боғловчи янги йўл тушяпти. Усмон Юсупов кўчаси кенгайиб бориб, Уста Ширин кўчасига қўшилади.

Янги қурилаётган массивларни шаҳар маркази билан боғловчи кўчалар қурилиши ҳам жадал суръатлар билан давом эттириляпти.

* * *

Манзилларни яқинлаштириш мақсадида қатор кўприклар қурилиши ҳам мўлжалланган. Куйбишев ва К. Маркс кўчаларидан ўтган Салор ва Қорасув устида ҳадемай замонавий кўприк ястанади. Луначарское шоссесида эса путепровод бунёд этилган. Бу қурилишлар учун 1 миллион 485 минг сўм маблағ ажратилди. Богдан Хмельницкий кўчасининг иккинчи навбати қурилиши учун эса 700 минг сўм ажратилди.

Шаҳримизда янгидан обидалар яратиш ишлари ҳам олиб борилади. Революция сквери қайтадан реконструкция қилиниб, К. Марксга ҳайкал ўрнатилади. Алишер Навоий музейи рўпарасидаги майдонда Навоий замондошларига бюстлар ўрнатиш мўлжалланмоқда.

М. ЗАРИПОВ.

МЕҲНАТГА КОММУНИСТИК МУНОСАБАТ

ПАРТИЯ ХОДИМИ МИНБАРИ

Разрезимиз коллективи Қаршибой Қўзиевни 1948 йилдан бери билади. Йигирма йилдирки, у бевосита ишлаб чиқаришда меҳнат қилиб келаяпти. Дастлабки йиллар оддий ишчи бўлиб ишлади, кейин экскаватор машинистига шогирд тушди. Техника сирларини қунт билан ўрганди. Мана, энди кўмир разрезида қудратли агрегатларни моҳирлик билан бошқараяпти. Унинг тажрибаси ёшларга мактаб. Қ. Қўзиев сидқидилдан меҳнат қилиб, коллектив эътиборини қозонаяпти.

Бунгача у барча синовлардан муваффақиятли ўтди. Шу туфайли ҳам дўстлари Қўзиевга юксак ишонч билдириб, уни партия аъзолигига тавсия қилдилар.

Ишлаб чиқариш—синов майдонидир. Меҳнатда ўзини кўрсатган, топширилган вазифага масъулият билан қараган, ўз билим ва малакасини тинмай ошириб борадиган кишиларнигина коммунистлар ўз сафларига тавсия қиладилар. КПСС Уставида айтилганидек, партия аъзоси коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун кураш олиб бориши, меҳнатга коммунистик муносабат намуналарини кўрсатиши, меҳнат унумдорлигини ошириши, ҳамма янги, прогрессив нарсанинг ташаббускори бўлиб, илғор тажрибани қувватлаши ва кенг ёйиши, техникани эгаллаши, ўз малакасини такомиллаштириши, Совет Ватани қудрати ва равнақининг негизи бўлган ижтимоий, социалистик мулкни сақлаши ва кўпайтириши лозим.

Устав талабини барча коммунистлар қонун, деб биладилар. Шунинг учун ҳам улар меҳнатга коммунистик муносабат намуналарини кўрсатмоқдалар. Бизда ўз ихтиёри билан оғир участкаларга ўтиб ишлаётган, қийин вазифаларни ҳам муваффақиятли бажараётган коммунистлар оз эмас.

КПСС аъзоси Николай Хорошилов бугунги кунда участка механиги бўлиб ишлаяпти. Унинг ҳам ҳаёт йўли Қаршибойникига ўхшаб кетади. Дастлаб у ҳам экскаватор машинистига шогирд тушган эди. Кейин экскаваторни мустақил бошқарадиган бўлди. Орадан оз вақт ўтгач, экскаваторчилар бригадасига бошлиқ қилиб тайинланди. Қисқа муддат ичида ўз коллективини разрезнинг пешқадамлари даражасига кўтарди. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кон-геология техникумини тамомлади. Мана энди участкада тағин ҳам мураккаброқ вазифани адо этаяпти. Николай барча агрегатларнинг бетўхтов ишлашини таъминлаш йўлида ўз куч ва билимини сарф қилмоқда.

Кекса коммунистлар босиб ўтган йўл ёш коммунистларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялашда асосий фактор бўлиб хизмат қилаяпти. Ахир, улар ўзларининг кўпйиллик умрларини ҳалол меҳнатга бағишладилар, шунинг учун ҳам ҳозир бизнинг энг азиз ва ҳурматли кишиларимиздир. Ёшларга биз, мана шу меҳнаткаш отахонларимиздан ўрнак олинг, деб уқтирамиз.

Оталар жасоратига содиқ қолаётган бундай ёшлар бизда талайгина. Ишчи Акбар Эргашев, монтажчи-слесарь Фёдор Лукипосов, кончи Яков Бабицкий ўртоқлар ўз ишларини пухта биладилар. Улар комсомоллик йилларида ажойиб ташаббуслар билан чиқиб, барча ёшларга намуна бўлган эдилар. Ўтган йили бу ёшларни партия аъзолигига кандидат қилиб қабул қилдик. Ёш коммунистлар шу кунларда беш йилликнинг учинчи йили планини муддатидан олдин адо этиш йўлида ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқдалар. Коммунистлар авангардлиги туфайли янги йилнинг январь ойи плани муддатидан беш кун олдин тўла адо этилди ҳамда ой охиригача планга қўшимча равишда 7 минг тоннадан зиёд кўмир қазиб чиқарилиб, заказчиларга жўнатилди. Февраль ойи ҳам ютуқларга бой бўлди.

Разрез партия ташкилоти 208 коммунистни ўз сафига бирлаштирган. Ўтган йили 24 киши партия аъзолигига кандидат қилиб қабул қилинди. Мавжуд 8 та цех партия ташкилоти ишчиларни меҳнатга коммунистик муносабат руҳида тарбиялаш, тайёрланаётган маҳсулот сифатини яхшилашда масъулиятини ошириш, техника тараққиёти учун курашга жалб этиш бўйича катта ташкилий-тарбиявий ишларни амалга оширмоқда.

Сўнгги пайтларда бўлиб ўтган партия йиғилишлари кун тартибига маҳсулот сифати, коммунист бурчи каби масалаларнинг қўйилиши тасодифий ҳол эмас. Бу йиғилишларда коммунистлар етилган масалаларни муҳокама қилдилар. Ишдан ташқари олиб бориладиган оммавий-сиёсий тадбирларга коммунистларнинг бош-қош бўлишлари уқтирилди.

Кўпчилик коммунистлар ишлаб чиқаришда илғор бўлиш билан бирга жойларда оммавий-сиёсий ишларни ҳам олиб бораётирлар. Тоғ мастери Раимжон Эргашев энг яхши сиёсий ахборотчимиздир. У ўзи яшайдиган Фрунзе посёлкасида катта тарбиявий ишларни олиб бораяпти. Айни пайтда Р. Эргашев ўз участкасида ҳам сиёсий ахборотчилик қилади. Бешта участканинг ҳар бирига тўрттадан сиёсий ахборотчи бириктириб қўйганмиз. М. Ҳафизова, Э. Чориев, Н. Обмайкина, П. Таганов каби кончилар ўз ҳамкасблари орасида ва хонадонларда бўлиб, ҳафтада бир марта қизиқарли темаларда суҳбатлар ўтказадилар. Уларда меҳнатга коммунистик муносабат масаласи алоҳида ўрин эгаллаган.

Бундан буён ҳам олдимизда турган ташкилий-тарбиявий, оммавий-сиёсий ва хўжалик ишларини муваффақиятли бажаришда коммунистларнинг авангардлик ролини оширамиз.

Ю. КЛИМОВИЧ,
Оҳангарон кўмир разрези партия комитетининг секретари.

ИЛҒОР ПАХТАКОР ХЎЖАЛИКЛАР ТАЖРИБАСИДАН

ЎЗИМИЗ ЕТИШТИРАМИЗ, ЎЗИМИЗ ТЕРИБ ОЛАМИЗ

Шу кунларда колхоз далаларида бўлсангиз механизаторлар, колхозчилар чигит экишга пухта тайёргарлик кўраётганликларининг гувоҳи бўласиз. Улар чигит экиш олдидан техникани шайлаб турибдилар. Суратда: (чапдан ўнгга) илғор механизаторлардан М. Арслонов, А. Қосимов, А. Ашимов, А. Абдуллаев, Х. Отаев ўртоқлар.

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ „ИНТЕРНАЦИОНАЛ" КОЛХОЗИНИНГ РАИСИ КИБОР МАМЕДОВ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

ТАЪНА ТАНҚИДДАН ЁМОН...

ТОШКЕНТГА мажлисга тушган эдим. Қайтаётганимда қадрдон дўстим учраб қолди. Қўярда-қўймай уйига олиб борди. Қариндош-уруғлари, яқин қўни-қўшниларини ҳам чақирди. Бир пастда катта уйига жой қилиб дастурхон ёзди. Оғайнимнинг меҳмондўстлигига қойил қолиб жуда яйраб ўтирардим. У суҳбат орасида мени ўтирганларга, уларни менга таништирди. Дўстим сўзини тугатар-тугатмас қаршимда ўтирган ўрта ёшли киши маънодор қилиб. «ҳа, ҳа меҳмонингиз раисмилар», деди. У шу сўзни айтиб бўлгач давом этди:

— Бу деймак, пахта терими кўп қийин ишда...

Унинг бу гапини ўзимча тушуниб:

— Ҳа, энди, қийин бўлса ҳам бир амаллаб эплаяпмиз,— дедим.

— Ёрдамчилар билан биргаликда, денг,— деди у истеҳзоли кулиб.

Ёнидаги кишининг «қўйсангизчи шунақа гапларингизни, биргина бу кишининг колхозими, ҳамма колхоз, совхозлар ҳам пахтасини ёрдамчисиз териб олаётгани йўқ-ку», деган сўзи олдингисидан ҳам ботиб кетди. Шундай бўлса ҳам аҳволимни сездирмасликка ҳаракат қилдим. Еб-ичиб, ўйнаб-кулиб ўтирдим-у, аммо колхозга қайтиб келаётганимда, эртаси куни кенгайтирилган правление мажлисига тайёргарлик кўраётганимда ўша гаплар нечоғлик тўғрилигига, таъналар ҳаққонийлигига тан бердим.

Тўғри-да, ахир пахтанинг ерини ҳайдашдан, чигитини экишдан тортиб «оқ олтин» бўлиб очилгунча бола-чақамиз, ота-онамиз, ака-укамиз, опа-сингилимиз билан биргаликда тер тўкиб меҳнат қилсакда, ошни пишириб қўйиб, уни ўзимиз сузиб олиш ўрнига узоқ-яқиндан ёрдамчи чақириб, «оғайнилар шу ошимизни сузишиб юборинглар» десак.

Правление мажлисидан олдин ҳисоб-китоб қилиб кўрдик. 1963 йилда битта машинанинг мавсумда терган пахтаси 28 тоннани ташкил этибди. Ҳосилимизнинг ўттиз процентдан ортиғини шаҳардан чақирилган ёрдамчилар, қишлоғимиздаги мактабларнинг ўқувчилари, ўқитувчилари териб берибди. Биз бунга 60 минг сўм сарфлабмиз. Агар шу пулни колхозчиларга тақсимлаб берадиган бўлсак, уларнинг бир ойлик маошларига тўғри келар экан.

Энди, бу биздан кетаётган харажат. Агар бунга пахта теримига келган шаҳарлик ишчи, хизматчи, студентларнинг харажатини, вақтини қўшадиган бўлсак, деҳқонлар етиштирган пахта улар учун қанчалик қимматга тушаётганини пайқаб олиш қийин эмас. Булар қанақа харажат? Хўш, ишчи ўзининг асосий юмушини қилмайди, яъни халқимиз учун зарур бўлган бирор маҳсулотни ишлаб чиқармайди. Хизматчи муҳим топшириғини ташлаб, пахта териб юради. Студент эса ўқув программасини тўлик ўтолмайди ёки шошилиб ўтилганда, яхши ўзлаштиролмайди. Буларни албатта пулга чақиб бўлмайди, агар пулга чақадиган бўлсак биздан кетган 60 минг сўмдан ўн баробар кўпрок бўларди.

Правление мажлисидаги гаплар шу темада бошланиб, шу тема билан якунланди. Ҳамма бир оғиздан бу йил, яъни 1964 йилда ўзимиз етиштирган пахта ҳосилининг кўп қисмини, агар 1963 йилда 40 процентини машинада терган бўлсак, 1964 йилда 60 процентини машиналарда териб оламиз, ташқаридан ёрдам олишни кескин камайтирамиз, деб қарор қилди.

Айтилган гапнинг устидан чиқдик. 1964 йилда ташқаридан аввалги йиллардагига қараганда анча кам ёрдам олдик. Ҳар бир терим машинасининг иш унумини бир ярим баробар оширдик. Шу билан бирга машиналар сонини кўпайтирдик. Куздаги ҳисоб-китоб колхозчилар оладиган ҳақ кескин кўпайганлигини кўрсатиб турарди. Бу албатта, йиғим-терим ишларини комплекс механизациялашга колхозчиларимизни руҳлантирарди.

Теримни техника елкасига юклаш соҳасида қўйилган биринчи қадам қувончли эди. Гап шу тўғрида кетаётганда баъзан тошкентлик дўстимнинг уйида айтилган таъналарнинг қанчалик тўғрилигини, таъна танқиддан ёмонлигини эслаб, ўзимча кулиб қўйсам ҳам, аммо бошланган ишни тўхтовсиз, изчиллик билан давом эттиришни ўйлаб, янги режалар ҳақида бош қотирардик.

ТЮПКОНИНГ ЖАВОБИ

ЎРТА ОСИЁ машина синаш станциясининг бўлим мудири, ҳаммамиз яхши танийдиган Валентин Афанасьевич Тюпко колхозимизда мустақил звенолар тузишда, уларнинг ишини ташкил этишда бизга кўмаклашиш истагини билдирди.

Ажойиб механизатор, уста пахтакор, новатор ташкилотчи Валентин Афанасьевични хурсандчилик билан кутиб олдик. Унинг маслаҳатига кўра, дастлабки йили нарядсиз, яъни ўзига мустақил учта звено туздик. Хўжалик ҳисобида ишлайдиган бу звеноларнинг иши ва куздаги меҳнат натижаси ҳаммани ҳайратда қолдирди. Уларда бошқалардагига қараганда сарф-харажат анча кам, ҳосилдорлик гектар бошига 5—6 центнердан юқори, таннарх арзон, машина терими юқори — 70-80 процент пахта машинада териб олинган эди. Энг муҳими — даромад бир ярим-икки ҳисса баланд.

Ана шунда деҳқонларимиз звено бўлиб, айниқса нарядсиз звено бўлиб ишлаш юқори ҳосил етиштириш, кўп даромад олиш, ҳамма ишни машиналаштириш манбаи эканлигига тўла тушундилар.

Чунки, звено жилови механизатор қўлида. Трактор рулини бураган ишчан механизатор 35—40 гектар ерга эга бўлган звенога бошчилик қилса, у даставвал тракторда бажариладиган барча ишни шахсан ўзи белгиланган муддатда, сифатли адо этади. Машинасининг узоқ муддат ремонтсиз ишлаши учун ҳаракат қилади. Механизатор, яъни звено бошлиғи шахсий намуна кўрсатиб, меҳнат қилиб тургандан кейин, қани айтингчи, унинг аъзолари дангасалик қиладиларми? Бошлиқ ишни сифатли бажаргандан кейин, бошқалардан ҳам шуни талаб қилгандан кейин звено аъзолари ишни сифатсиз, бажарадими?

Ундан ташқари, олинадиган ҳақ аниқ, шу билан бирга колхозчи ёки механизатор аввалги йиллардаги сингари аванс ёки маошни ўн беш кун, бир ой кечикиб эмас, ҳар ўн беш кунда олиб тургандан кейин, йил охирига келиб пландан ташқари етиштирган ҳосиллари машина терими планини ошириб адо этганлари учун ёз ойи олиб келган қатъий маошларига қўшимча мўмай даромад олиб турганларидан кейин деҳқонга звено усули маъқул бўлмай, қанақа усул маъқул бўлсин?!

Валентин Афанасьевичнинг колхозимизга келганига бир йил ҳам бўлгани йўқ эди, ёз кунларининг бирида қишлоғимиздаги ўрта мактаб ўқувчилари уни меҳмон қилиб чақиришди. Донгдор механизатор билан биргаликда правление ва партия бюроси аъзолари ҳам боришди. Ўқитувчилар ва ўқувчи ёшларга колхозимизда қўлга киритилаётган янги ютуқлар, галдаги режаларимиз тўғрисида сўзлаб бердик. Суҳбат орасида саккизинчи синф ўқувчиларидан бири Валентин Афанасьевичга мурожаат қилди:

— Колхозимизга келиб ёрдам бераётганингиз учун сизга раҳмат. Энди бизни ҳам пахта терими вақтида ўқишдан қолдирмаслик чоралари ўйлаб кўрилса дуруст бўларди. Бундан биз ҳам ҳурсанд бўлардик.

Валентин Афанасьевич ўқувчи йигитнинг мулоҳазасидан завқланиб, тўлқинланиб кетди. У кўпчилик ўртасида тантанали ваъда берди.

— Биз кеча колхоз партия ташкилотининг очиқ партия мажлисида келишиб олдик, яна икки йилдан кейин (воқеа 1965 йилда бўлаётган эди) пахта теримига ўқувчиларни жалб этмаймиз.

Ўқувчилар қарсак чалиб юборишди. Валентин Афанасьевич «гапим тўғрими», дегандек менга қараб қўйди. Мен унинг гапини қувватлаб гапирдим ва колхоз партия ташкилоти, колхоз активлари қабул қилган қарорни тушунтириб бердим.

— Ота-оналарингиздан эшитган бўлсаларингиз керак, бу йил, яъни 1965 йилдан бошлаб, Тошкент ва Янгийўлдан терим вақтида ёрдамчи олмаймиз. 1966 йилдан бошлаб эса сизларни ҳам безовта қилмаймиз.

Менга тошкентлик дўстимнинг уйидаги ҳаққоний таъна қанчалик таъсир қилган бўлса, ўқувчиларнинг юракдан айтган талаблари ҳам шунчалик ўйлантириб қўйди.

Ҳақиқатан ҳам, **ҳамма жойда йиғим-теримни асосан техника елкасига юкланадиган, ишчи, хизматчи, студент, ўқувчиларни пахта теримидан бутунлай озод этиш вақти аллақачон келган. Агар колхоз, совхозларнинг раҳбарлари бунга тўла риоя қилсалар ўзлари етиштирган ҳосилни ўз кучлари билан териб оладилар.** Буни областимиздаги илғор хўжаликлар мисолида яққол кўриш мумкин.

96 ПРОЦЕНТИ МАШИНАДА

1965 ЙИЛДА колхозимизга тўрт қаторли «Ўзбекистон» маркали пахта териш машинаси келтирилди. Уни қайси звенода ишлатиш ҳақида гап кетаётганда, биринчилар қатори нарядсиз звено бўлиб ишлашга қарор қилган механизатор-звено бошлиғи Абдурасул Қосимов истак билдириб қолди.

— Ўзларингизга маълум,— гап бошлади у,— бу йил ҳосилимизнинг 95 процентини машинада териб оламиз, деб қўйганмиз. Шу ниятимизга янги машина билан пахта териб эришсак жуда соз бўларди-да!

Колхоз правлениеси пахта терими вақтида янги машинани ўша звенога юборди. Уни звено бошлиғининг ўзи бошқарди. Янги машинани донг қаратган механизатор Абдурасул Қосимов моҳирлик билан ишлатди. Унинг ишини бошқа механизатор-звено бошлиқлари ҳар куни кузатиб турдилар. Биринчи куни беш тонна, эртасига етти, тўртинчи куни ўн, еттинчи куни ўн икки тонна пахта терди. Ҳар бир механик-ҳайдовчи унинг рулини бурашни, ўз даласида ишлатишни ҳавас қиларди. Шу билан бирга улар ўзлари бошқараётган «пўлат от»ларининг ҳам унумли ишлаши, ҳосилнинг нобуд бўлмаслиги, тезроқ йиғиштириб олиш учун курашардилар.

Ишнинг қизғин палласида, суръатга-суръат қўшилаётганда Абдурасул Қосимов звеносига бориб қолдим. План етмишдан ошган эди. Звено ҳар куни йиллик планнинг тўрт-беш проценти миқдорида пахта топшираётган эди.

— Бу деймак Абдурасул, ҳосил роса бўлган эканда,— дедим звено бошлиғига,—юзга яқинлашиб қолибсизлар-ку, ҳаммадан кўп пахта топшираяпсизлар.

— Колхозимиз юзини ерга қаратмаслик учун ҳаракат қиляпмиз, — кулиб туриб жавоб берди у.

— Пахта роса очилибди, улгуролмаётган бўлсаларингиз, ёрдамга ўқувчилардан юборайликми? — сурадим ундан.

— Йигит сўзидан, йўлбарс изидан қайтмайди, Кибор ака, — деди у жиддий оҳангда, — бизни икки хил гапиради деб ўйламанг, ўзимиз пешана тери тўкиб етиштирган ҳосилни ўзимиз пешана тери тўкиб териб оламиз, дедикми, сўзимиз битта!

— Ҳа, балли, шу яхши ният йўлдошингиз бўлсин!

Ўша йили Абдурасул Қосимов звеноси ҳақиқатан ҳам пахтанинг 90 процентини машинада териб олди ва «Ўзбекистон» маркали машина ажойиб машина эканлигини яна бир марта синовдан ўтказди.

Абдурасул Қосимов звеноси иш бошлаган ерлардан 1963 йилга қадар 15 — 17 центнердан ҳосил етиштириб келинарди. Улар икки йил ичида ҳосилдорликни 25 — 27 центнерга кўтардилар. Бултур эса пландаги 26 центнер ўрнига 31 центнердан «оқ олтин» топширдилар.

Абдурасул Қосимов звеноси колхозимизда ёрдамчисиз, ҳамма ҳосилни ўз кучи билан, асосан машина билан териб олишнинг ташаббускори бўлдилар. Улардан бир йил кейин,

1966 йил баҳорида колхозимиз механизаторлари ялпи ҳосилимизнинг 85 процентини машиналар билан териб оламиз, ёрдамчиларга кўз тутмаймиз, деб аҳд қилдилар ва кузда ана шу ваъдаларини ошириб бажардилар.

Давлатга топширилган ҳамма ҳосилнинг 88 проценти ёрдамчилар жалб қилинмаган ҳолда машиналар билан териб олинди.

Эндиги вазифа машина терими кўламини бундан ҳам кенгайтириш, қишлоқ мактаблари ўқувчиларини ҳам теримга сафарбар этмасликдан иборат эди.

1967 йил бошида, Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига муносиб совғалар тайёрлаш учун кураш бошланган юбилей йилида механик-ҳайдовчилар, механизатор-звено бошлиқларини йиғиб маслаҳат мажлиси ўтказдик. Бу катта мақсадга эришиш учун нималар қилиш керак, ишни қандай ташкил этиш лозим? Абдурасул Қосимов, Валентин Афанасьевич Тюпко бу ҳақда ўз тажрибалари, фикр-мулоҳазаларини айтиб бердилар. Звено бошлиқларидан Нажиб Айвазов, Умурзоқ Бухорбоев, Турсунбой Камоловлар чиқиб сўзладилар. Участка бошлиқлари механизатор-звено бошлиқларининг сўзларини маъқуллаб, ўзлари раҳбарлик қилаётган участкаларда ҳам бу тадбирни тўла амалга ошириш учун ишни пухта ташкил этиш зарурлигини кўрсатдилар.

Деҳқон меҳнати хирмонга, омборга тушганда кўкламда айтилган гаплар юракдан, катта мақсадни кўзлаб, ҳамма нарсанинг ҳисоб-китобини қилиб айтилган чин сўз эканлиги аниқ бўлди.

Биз юбилей йилида давлатга сотилган барча ҳосилимизнинг 96 процентини машиналар ёрдамида териб олдик. Бундан икки йил бурун биттаю-битта Абдурасул Қосимов эришган натижага колхоз бўйича ҳам муваффақ бўлдик. **Қишлоғимиздаги мактаблар ўқувчилари олдида ҳам юзимиз ёруғ бўлди. Биз уларни терим вақтида ўқишдан қолдирмадиқ.**

ДАРОМАД—ФАРАВОНЛИК

ФАРОВОНЛИК ҳақида гап юритишдан олдин унинг пойдевори — бойлик яратаётган кишилар, уларнинг меҳнатлари, ҳаракатлари тўғрисида гапириб ўтмай бўлмайди. Очиғини айтиш керак, бундан олти йил бурун бирор жамоат биноси, масалан, ҳаммом ёки клуб қуриш хусусида сўз кетадиган бўлса, олдин ундан зарурроғини қилиб турайликчи, дейиларди. чунки кассамизда шунақа ишларни бажаришга пулимиз йўқ эди.

Колхозда даромаднинг камлигига ҳар хил сабаблар бор эди. Чунончи, ҳосилдорлик паст, харажат кўп эди. План тўлмагани устига топширилган пахтанинг аранг 60—70 проценти биринчи сортга қабул қилинарди. Олган оз даромадимизнинг бир қисми юқорида айтиб ўтганимдек ташқаридан келган ёрдамчиларга бериб юбориларди. Даромад кам бўлгандан кейин, гапнинг очиғи, колхозчилар ҳам, механизаторлар ҳам ишни кўнгил қўйиб қилмас эдилар. Бу эса ҳосилдорликни, демак даромадни баттар насайтириб юборарди.

1964—1965 йилларда тузилган ва деҳқонларимизга маъқул бўлган звено усули, пахтачиликни, айниқса йиғим-терим ишларининг комплекс механизациялашга ўта бошлашимиз ана шу камчиликларни бартараф қилиш йўлларини кўрсатиб берди.

Хўжалигимизни қолоқликдан олиб чиқишда қишлоғимиздаги каттадан-кичик астойдил ҳаракат қилди. Йигит-қизларнинг жон куйдириб, тер тўкиб меҳнат қилаётганликларини, олдинга қараб интилаётганликларини кўриб, аллақачон пенсияга чиқиб кетган ёки пенсия ҳаракатида юрган чолу-кампирлар ҳам қараб турмадилар. Қўллари билан бўлмаса ҳам йўл-йўриқлари, маслаҳатлари билан кўмаклашдилар. Ҳолмуҳаммад Норов, Иброҳим Ҳайдаров, Махан Қабулов ўртоқлар бошлиқ участкалар, уста механизатор, ташкилотчи пахтакорлар раҳбарлик қилаётган звенолар илгари тошлоқ, жири йўқ, деб баҳона қилинган, аранг 15—16 центнердан ҳосил олиб келинган ерларга кичик тепалардан, уватлардан машинада, араваларда, замбилларда тупроқ келтириб солдилар. Бобо-деҳқонлар айтмоқчи, бегона тупроқ гўнг ўрнини босар экан. Ўтмишда сой бўлиб, шағалдан бўлак ҳеч нарса йўқ жойлар бетини аввал юзароқ, кейинчалик қалинроқ тупроқ қоплади. Масалан, Умурзоқ Бухорбоев звеноси жойлашган ерлардан яқин-яқинда ҳам иморат пойдеворига шағал қазиб олардик. Дастлабки пайтда ер ҳайдагани келган трактор ғачир-ғучир шағал босганди. Мана ҳозир шу жойлардан ўттиз центнердан ошириб пахта олинаяпти. Бу қаҳрамонлик эмасми!

Ёки Нажиб Айвазов звеносини олиб кўрайлик. Улар ишлаётган ерлардаги бригадалар бундан олти йил бурун «колхозни орқага тортаяпсанлар», деб танқид қилинарди. Ҳозир эса шу ерлар колхозимизнинг юқори ҳосилли далалари. Ёмон ерни ким яхши қилди? Шер билакли, яхши тилакли фидокор кишиларимиз!

Меҳнат кишини улуғлайди, дейдилар. Оддий тракторчи Нажиб Айвазов Республика Олий Советининг депутати. У бу катта ҳурматга меҳнати туфайли эришди.

Мана шунақа тадбирлар, уларнинг изчиллик билан амалга оширилиши туфайли колхозимиз ҳосилдорлик жиҳатидан бирмунча юқорига кўтарилди. Даромад анча ошди. **Агар 1963 йилда бир меҳнат кунининг қиммати 1 сўм 37 тийинга тўғри келган бўлса, ўтган йили бу рақам 4 сўм 28 тийинни ташкил этди. Агар ўша йили колхозчининг бир ойлик маоши 48 сўмдан иборат бўлган бўлса, ҳозир 110 сўмдан.**

Даромад ошгандан кейин ҳар хил катта-кичик қурилишлар барпо қилиш ҳаракатига тушиб қолдик. Кейинги уч йил ичида ўрта мактаб учун катта бино, клуб ва идора, меҳмонхона қуриб битказилди. 1968 йил охирига бориб колхоздаги барча машина-трактор жойлашадиган гаражни устахонаси билан биргаликда қуриб битказамиз.

Ҳар йили ўн беш-йигирма хонадонга планли уйлар қуриб берилялти. Колхозчиларнинг ҳаммаси беш йилликнинг охирида тўла-тўкис янги уйларга кўчиб чиқадилар.

Буларнинг ҳаммасига ўзимиз етиштирган бойликни тўлалигича ўзимиз олаётганимиз туфайли эришмоқдамиз. Чунки, биз аввало партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги, пахтакор деҳқонларга кўрсатаётган улкан ёрдамларини олаётирмиз. Қолаверса механизация қанотимиз бўлаяпти.

Бу йилги, беш йилликнинг учинчи йилги режаларимизни аниқлаб олганмиз. Уни бажариш учун жамики ишларни ўз вақтида, техникани қиш чиқиши билан тайёрлаб қўйганмиз. Ерларимизнинг қарийб ҳаммасига, яъни 1000 гектарига суперфосфат солиб, шудгор қилганмиз. Ҳозирги пайтда далаларни текислаш, уруғни саралаш ишлари билан бандмиз.

Механизаторларимиз катта пойгага отланган чавандозлар сингари пўлат отларини шайқилиб турибдилар. Вақти келган куни улар жиловни бўшатадилар, чигит экиш бир ҳафта-ўн кунда тугалланади.

1968 йилда 1200 гектар ернинг ҳар гектаридан кам деганда 30 центнердан ҳосил оламиз. Одатимизга кўра, ҳосилнинг 96 — 98 процентини машиналарда терамиз. Ташқаридан, умуман ёрдамчи олиш ҳақида гап бўлиши мумкин эмас!

МУРОЖААТНОМА

ИККИ-УЧ йилдан бери областимизда ҳосилнинг 70—80—90 проценти, ҳатто ундан ҳам кўпроғини машинада териб олаётган, ёрдамчи чақиришдан қутилган хўжаликлар кўпайиб бормоқда. Умуман, областимизга кейинги уч йилдан бери студентлар таклиф қилинмаяпти. Бу жуда яхши.

Лекин ҳали ҳам етиштирилган ҳосилнинг 50 — 60 проценти, ҳатто ундан ҳам камроғини машинада тераётган, оқибатда озми-кўпми ёрдамчи чақиришга мажбур бўлаётган колхоз, совхозлар йўқ эмас.

Бизнингча, ҳамма ҳосилни техникага суянган ҳолда ўз кучи билан қисқа муддатда йиғиб-териб олиш учун ҳар бир колхоз ва совхозда имконият бор. Фақат бунинг учун истак, ҳаракат, энг муҳими колхозчи деҳқонларнинг яна ҳам яхшироқ яшашлари ҳақида кўпроқ қайғуриш, ғамхўрлик бўлиши керак. Шундай ният билан иш олиб борилган жойларда албатта бунга эришилади.

Мен барча колхоз, совхоз ва районларнинг раҳбарларига деҳқон ва механизатор ўзи етиштирган ҳосилини ҳеч кимни безовта қилмай, ёрдамчи чақирмай ўзи териб оладиган бўлсин, бунга эришадиган вақт етиб келди, деб мурожаат қиламан ва чақириғим маъқул топилса жавоб юборишларини сўрайман.

Колхозимизнинг адреси: Янгийўл район, «Интернационал» колхози.

Ҳа, дўстлар, машинага суянайлик. Асримиз машина асри!

«Интернационал» колхозининг ҳар бир аъзоси деҳқонлар айтганидек эрта эксанг, эрта йиғасан деган доно мақолга ҳар йили амал қиладилар. Суратда: участка бошлиғи И. Ҳайдаров (чапда) ва колхоз партия ташкилотининг секретари М. Шукри ўғли тупроқнинг қай даража етилганлигини кўздан кечирмоқдалар. Н. Тўраев фотолари.

РАССОМ КЎРГАЗМАСИДА

РЕПОРТАЖ

Залга кирган киши ҳар бир картина олдида беихтиёр туриб қолади. Узоқ машаққатли изланиш, тунни-кунга улаб қилинган меҳнат натижасида дунёга келган бу асарларнинг ҳар бири бир олам мазмун кашф этади.

...Совет жангчилари ҳужумига бардош беролмаган душман чекиняпти. Харобага айланган блиндаж, портлаган танк, сафдан чиққан тўплар, ерда ётган мурдалар ҳозиргина шиддатли жанг бўлганлигини англатиб турипти. Қизил Армия жангчилари олға интилмоқда. Беихтиёр уруш йилларидаги оғир кунлар, совет солдатларининг қаҳрамонликлари кўз олдингизга келади, душманга бўлган нафратингиз туғён уради, бу расмни кўрганингизда.

Бу асарни яратиш учун рассом Б. С. Жуков қанчадан-қанча машаққат чекди. У қаламкаш дўстлари В. Рождественский ва М. Аринин билан Шимолий—Кавказ фронтида жангчилар даврасида бўлди. Танкчилар ва разведкачилар, автоматчилар ва алоқачилар, санитарлар ва десантчилар билан суҳбат қурди, партизанлар лагерларида бўлиб, афсонавий қаҳрамонлар билан танишди.

Шимолий—Кавказ фронти қўмондони генерал-полковник И. Петров Ўзбекистон рассомлар Союзи Президиумига 1943 йилда ёзган хатида Жуков, Рождественский, Ариниларнинг хизматларини алоҳида таъкидлаган, уларнинг ҳар бир асари жангчиларни янги-янги ғалабаларга илҳомлантираётганп ҳақида хабар қилган эди.

Ҳа, Борис Самойлович Жуков ижодида ҳарбий тема алоҳида ўрин тутади. Бу соҳада у ўнлаб картиналар яратган.

Партизан Усмон Султоннинг портретига боқиб туриб, унинг сиймосидан Ватанга муҳаббати, душманга нафратини, довюраклигини, ўқиш мумкин. «Кубанни озод қилиш», «Фронт йўлида», «Тунги отишма» асарлари ҳам автор солдатлар ҳаётини яқиндан билгани туфайли ишонарли чиққан.

Борис Самойлович ёшлигидаёқ рассом бўлишни орзу қиларди. Мактабда ўқиб юрган кезларида ўртоқлари уни «рассом» деб аташарди. Деворий газеталарни чиқаришда у кўп ҳисса қўшарди.

Б. Жуков эзгу ният йўлида Москвадаги бадиий-техника институтига ўқишга кирди. Институтни муваффақиятли тугатган Борис Самойлович 1931 йили жонажон Тошкентига қайтди. «Госиздат»да рассом бўлиб ишлайбошлади.

Ўзбекистон рассомлар Союзини ташкил этишда актив иш олиб борганлардан бири бўлган Б. Жуков ўттизинчи йиллардаёқ моҳир рассом сифатида танилди. Бу даврда унинг турли темаларда ишлаган расмлари, плакатлари, паннолари алоҳида нашр этилди, журнал ва газеталарда босилди.

Мана қирқ йилдирки, у ўткир қалами билан меҳнат соҳибларини улуғламоқда, эл-юрт манфаати йўлида ишлаётганларни мадҳ этмоқда, жамиятга ёт бўлган унсурларни, бюрократ ва текинтомоқларни, ишёқмасларни сатира остига олмоқда.

Зални айланамиз. Халқаро темаларда чизилган карикатуралар ва расмлар киши диққатини ўзига жалб қилади. Уруш йўли билан бойлик орттирмоқчи бўлган капиталистлар, уларнинг мудҳиш ниятларини ошкор этувчи бу картиналар халқларни хушёрликка, тинчликни қўриқлашга ундайди. «Аденауэрнинг мақсади», «Вашингтондан хабар», «Урушни ким истайди», «Бундесверни қайта тиклашга урингaнлар» ва бошқа асарлари ўткир дид билан яратилгани учун ҳам томошабинлар томонидан юқори баҳоланяпти.

Рассом қайси темада асар яратишга урунмасин, у энг аввало ана шу соҳани чуқур ўрганади. Буни қилмай туриб, қалам тебратишга журъат этмайди. Б. Жуков катта ҳаёт тажрибасига эга. Лекин у ҳамон ўрганади, изланади. Республикамизда бормаган шаҳар ёки район қолган эмас. Фарғона водийси, Қарши чўллари, Бўстонлиқ тоғлари, қорақалпоқ элати-ю, қўҳна Самарқанд ва Бухорода бўлган, Помир этакларини сайр қилган қурилишларда, пахтакорлар ҳузурида, геологлар даврасида суҳбат қурган.

Булар ҳаммаси рассом ижодида ўз аксини топган. Унинг расмлари хилма-хил ва беҳисоб.

Ундан, қанча картинангиз бор,— деб сўраганимизда кулиб туриб, агар ҳисоблагудек бўлсангиз бир неча юз минг, деди.

У В. Рўзиматовнинг «Қандолатчилар» ҳажвий лавҳасига ўндан ортиқ расм ва карикатуралар чизган. Сергей Смирновнинг «Брест қалъаси», Асқад Мухторнинг «Қорақалпоқ қиссаси», Назир Сафаровнинг «Кўрган-кечирганларим», Жонрид Абдуллахоновнинг «Тўфон», Ж. Оймирзаевнинг «Қалиқбой найранглари» ва бошқа қатор ўнлаб асарларни ҳам бадиий жиҳатдан безаган, унга расмлар чизган.

Б. Жуков яқинда 60 ёшга тўлди. Ана шу баракали умрининг 40 йилини севган касбига бағишлади.

Пойтахтдаги округ офицерлар уйи залида рассомнинг энг яхши асарлари асосида ташкил этилган. Кўргазмани мана бир ойдирки, тошкентликлар қизиқиш билан томоша қилишяпти. Экспонатларнинг айримлари Бутуниттифоқ виставкаларида ҳам намойиш қилинди ва юксак баҳо олди.

Талант соҳиби ҳамон изланишда. Ижодингиз яна ҳам барқ уроверсин, Борис Самойлович!

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Суратда: вистаика залида. Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР

ВАТАНПАРВАРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

ХАНОЙ. ВИА агентлиги озодлик агентлигининг маълумотларига асосланиб хабар беради: Жанубий Вьетнам Халқ озодлик қуролли кучларининг Куангчи ва Тхиатхиен вилоятларида ҳаракат қилаётган жангчилари 23 мартгача давом этган олти хафта ичида биринчи Америка аэромобиль дивизияси қисмлари билан олиб борилган жанглар натижасида душманнинг 3 мингдан кўпроқ солдат ва офицерларини сафдан чиқарганлар, 50 га яқин самолётини уриб турганлар ва шикастлантирганлар.

ПОКИСТОННИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

КАРОЧИ, 23 март. (ТАСС). Бугун Покистонда миллий байрам—Покистон куни кенг нишонланмоқда. Ҳиндистон—Покистон ярим оролида мустақил мусулмон давлати тузишни талаб қилувчи Лохур резолюцияси 1940 йил мана шу 23 март кунида қабул қилинган эди. 1956 йил худди шу кунида Покистон республика деб эълон қилинди.

Покистон Президенти Муҳаммад Аюбхон халққа мактуб билан мурожаат қилди. Равальпинди, Карочи, Лохур ва Даккада ҳарбий парад бўлди. Пойтахтдаги ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидаги маъмурий бинолар миллий байроқлар ва транспарантлар билан безатилди, муассасалар ранг-баранг чироқлар билан чароғон қилинди. Байрам арафасида университетлар, колледжлар, давлат муассасаларида жамоатчиликнинг йиғилишлари бўлиб ўтди.

Покистон—Совет маданий уюшмаси ҳам Покистон кунини нишонлади: Карочидаги дўстлик уйида жамоатчиликнинг тантанали йиғилиши бўлиб ўтди, йиғилишдан сўнг эса байрам концерти берилди.

А. НОВОТНИЙ ИСТЕЪФО БЕРДИ

ПРАГА, 22 март. (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти Антонин Новотний Миллат мажлисига қуйидаги мазмунда мактуб юборди:

«Ҳурматли депутат ўртоқлар!

Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти лавозимидан истеъфо беришга қарор қилганлигимни сизларга билдираман. Мен ҳозирги вақтда бизда рўй берган ички аҳволни кўзда тутиб, шунингдек шу қарорим билан социалистик жамиятни янада ривожлантиришга, социалистик ватанимизни мустаҳкамлашга ёрдам бериш истагига асосланиб, чуқур ўйлаб кўргандан кейин шундай фикрга келдим.

Республика президенти лавозимида ишлай бошлаганимдан буён ўтган давр ичида ҳамиша ўз фаолиятимда социалистик мақсадларимизга мувофиқ суратда меҳнаткашларнинг манфаатларини, ватанимизнинг манфаатларини асос қилиб олганлигимга ишонишингизни илтимос қиламан.

Мен республика президенти лавозимида ишлаб, республикамизнинг халқаро аҳволини мустаҳкамлашга ва унинг хавфсизлигини таъминлашга ёрдам бериш учун ҳаракат қилдим.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети мени республика президенти лавозимига тавсия этган эди, депутат ўртоқлар, сизлар мени президент қилиб сайлаган эдингиз.

Мен республика президенти лавозимидан воз кечиш ҳақидаги қароримни Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиумига маълум қилдим.

Мен билан қилган ҳамкорлигингиз учун миннатдорчилигимни инобатга олишингизни илтимос қиламан.

Социалистик ватанимизнинг, Чехословакия Социалистик Республикасининг халқимиз манфаатлари йўлида, тараққиёт ва тинчлик манфаатлари йўлида олға қараб қилаётган ҳаракатида янгидан янги муваффақиятларга эришувини тилайман».

Чехословакия Телеграф агентлиги хабар беради: миллат мажлисининг президиуми А. Новотнийнинг истеъфосини қабул қилди. Президент вазифаларини бажариш вақтинча ҳукумат зиммасига юкланди.

* * *

ПРАГА, 22 март. (ТАСС). Чехословакия Телеграф агентлиги хабар беради:

Ҳукумат раисининг ўринбосари О. Черник бугун касаба союзлари марказий кенгашининг пленумида Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми Антонин Новотнийга Чехословакия Социалистик Республикаси Президенти лавозимидан воз кечишни тавсия этганлигини айтди. Антонин Новотний бу тавсияни қабул қилди ва ўз қарорини бугун Миллат мажлисига маълум қилди.

КОРОЛ ҲУСАЙННИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

АММОН. Иордания короли Хусайн арабларнинг юксак доирадаги кенгашини тезроқ чақириш ғоят зарур бўлиб қолганлигини яна бир марта таъкидлади.

Король Аммонда маҳаллий ва чет эл журналистлари учун ўтказилган матбуот конференциясида гапириб, Яқин Шарқ районидаги вазият ҳар қачонгидан кўра ҳам жиддийлашганлиги таҳдид солаётган хавф олдида араб мамлакатларидан ўзларининг куч ва ғайратларини бирлаштиришни талаб қилаётганлигини уқтириб ўтди.

Хусайн Исроилнинг Иорданияга қарши қилган кейинги агрессияси муносабати билан яқин шарқдаги умумий аҳволга баҳо бериб, Иордания адолатга асосланган мустаҳкам тинчлик ўрнатишга ҳамиша интилиб келганлигини айтиб ўтди. У, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг араб ерларини босиб олган Исроил қўшинларини шу ерлардан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги резолюцияси проблемани ҳал қилмоқ учун асос қилиб олинишн лозимлигини уқтириб ўтди.

СССР ЁРДАМИ БИЛАН

БЕЛГРАД. Югославиянинг Совет Иттифоқи билан қора металлургия соҳасидаги ҳамкорлиги кўп йиллардан бери давом этиб келмоқда. Қора металлургиянинг янги корхоналарини қуришда ва мавжуд объектларини реконструкция қилишда Совет Иттифоқи Югославия Социалистик Федератив Республикасига техникавий ёрдам ва кўмак бериб келди ва ҳозир ҳам бериб турибди. Югославия совет ёрдамига суяниб, Смедеревода металлургия комбинати қурмоқда. Қурилишнинг биринчи қисми битганидан кейин бу металлургия корхонаси ҳар йил халқ хўжалигига 300 минг тонна пўлат бериб туради. Комбинатни қуриб битказиш ҳар йил бу комбинатда бир миллион тоннага яқин пўлат эритиш имконини беради.

Югославияда СССР ёрдами билан жами бешта металлургия корхонаси қурилмоқда.

УЭСТМОРЛЕНД ИСТЕЪФОГА ЧИҚДИ

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Президент Жонсон генерал Уэстморленд Жанубий Вьетнамдаги АҚШ қуролли кучларининг қўмондонлиги лавозимидан озод этилганлигини эълон қилди. Генерал Уэстморленд шу йил июль ойидан бошлаб, АҚШ армияси штабининг бошлиғи қилиб тайинланади.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

ГДР

Берлиндаги Гумбольдт номли университетда А. М. Горький туғилган кунининг юз йиллигига бағишланган халқаро илмий конференция ўз ишини давом эттирмоқда. Болгария, Германия Демократик Республикаси, Польша, Совет Иттифоқи, Чехословакия ва Франциядан келган адабиётшунослар ёзувчининг ҳаёти ва ижодий фаолияти тўғрисида, совет ва жаҳон адабиёти тараққиётига унинг кўрсатган таъсири ҳақида доклад қилмоқдалар.

ВЕНГРИЯ

21 мартда Венгрия Совет Республикаси эълон қилинган кунга 49 йил тўлди. Венгрия ишчилари рус пролетариатидан ибрат олиб, 1919 йил 21 мартда ҳокимиятни ўз қўлларига киритган эдилар. Венгрия Совет Республикаси атиги 133 кун яшади.

Будапештда чиқадиган марказий газеталар ўз мақолаларини Венгрия Совет Республикасининг ана шу 49 йиллигига бағишладилар.

ПОЛЬША

Польша Халқ Республикаси — химикатлар ишлаб чиқараётган энг йирик мамлакатлардан биридир. Ўша маҳсулотни ишлаб чиқаришда Польша жаҳонда учинчи ўринни эгаллаб турибди. Польша Халқ Республикаси химия саноатини ўстириш суръатларини оширишда энг ривож топган мамлакатлар кўрсаткичларидан анча ошиб кетмоқда. Ўтган йили Польшада химия маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг ўсиши 13,3 процентни ташкил этди.

Польша фармацевтика саноатининг маҳсулоти жаҳонда ғоят манзур бўлмоқда. «Польфа» бирлашмаси дори-дармонлар ишлаб чиқараётган Европа мамлакатлари ўртасида катта ўрин эгалламоқда. Республика азотли ўғитлар ишлаб чиқаришда жаҳонда 8-ўринни олиб турибди, олтингугурт кислотаси ва суперфосфат ишлаб чиқаришда етакчи мамлакатлар қаторига киради.

Германия Демократик Республикасининг аҳолиси республиканинг янги конституция лойиҳасини муҳокама қиляпти. Яқинда Берлин меҳнаткашларининг митинги бўлиб ўтди. Суратда: пойтахт аҳли конституцияга алоқадор бўлган ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирмоқда.

АДН—ТАСС фотоси.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

УСТА САРТАРОШ

Тонг ёришди. «Урал» радиоприёмнигининг овози бирдан жаранглаб кетди. Куй ва ашулалар бир-бирига уланди.

Марказий кўчанинг нариги четида 24 ошхонадан кимнингдир:

— Уста акам келибдилар, ишга киришибдилар, чоғи,—деган овози эшитилди.

У келиши билан ичкаридаги приёмникни дарҳол ташқарига чиқариб, қулоғини бураб юборади. Хонани шамоллатиб, тартибга солади. Кейин эрталабки газета-журналларини келтириб, ўртадаги столни безайди. Орадан дақиқалар ўтади. Кишилар бирин-кетин кела бошлайдилар. Уста улар билан хушмуомалик билан сўрашади.

Зуваласи пишиқ, қадди-қомати келишган, доимо озода кийиниб юришга одатланган бу кишининг ёши элликлардан ошиб қолган. Шунга қарамай жуда чаққон, эпчил ҳаракат қилади. Келганлар доим мамнун қайтадилар.

— Устанинг қўли ҳам енгил,— дейди Султонмурод ака, —унга соч-соқолимни олдираман-у, енгил тортаман. Кўнглим равшан бўлиб кетади. Мен устани анчадан бери танийман. Улуғ Ватан урушида, фронтда дўст бўлиб қолганмиз. Бир ротада хизмат қилардик. У тез-тез соқолимни олиб кетарди. Уруш ғалабамиз билан тамом бўлди. Эсон-омон қишлоқларимизга қайтдик. Шундан бери унга чин ихлос қўйганман. Соқолимни олдиргани Ялламадан Чинозга келаман.

Ҳамидулланинг устараси доимо чарxланган, олмосдай ўткир.

Султонмурод акага ўхшаган кўп кишилар Ҳамидулла аканинг ўз касбига ихлос қўйганлиги ҳақида мароқ билан сўзлашди. Ҳамидулла ака Саъдуллаев Чиноз қишлоғидаги энг яхши сартарошлардан. У чарчаш нималигини билмайди. Барвақт ишга келади. Ўттиз йилдан бери шундай ишлайди. У кишиларнинг кўнглини сўрайди, ҳол-аҳволлари билан қизиқади. Ширинсухан.

Сартарошликда намуна кўрсатиб ишлаб кўпчиликнинг ҳожатини чиқараётган Ҳамидулла аканинг хизматидан аҳоли мамнун. Маданий-маиший хизмат кўрсатиш идоралари томонидан бир неча бор фахрий ёрлиқлар берилди. Қанча-қанча ташаккурномалар эълон қилинди. Буларнинг ҳаммаси уста Ҳамидулланинг ишининг яна ҳам баракали бўлишига қувват бермоқда.

М. ҒОЗИЕВ,
Чиноз.

Тошкент янгиликлари

ЯНГИ ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯЛАРИ

Ҳозир пойтахтимизнинг Октябрь районида телефон муаммоси ҳал бўлганча йўқ. Бу ерда кундан-кунга янги турар-жой бинолари, шахсий уй-жой қуриш кенгайиб кетди. Шунинг учун ҳам телефонга бўлган талаб тобора ортиб бормоқда.

Шу кунларда Октябрь райони меҳнаткашлари учун Уста-Ширин кўчасида катта ажойиб бино қурилаётир. Бинони шаҳар лойиҳалаш институтининг инженерлари тайёрлаб беришган. Бу бинога 7 минг номердаги автомат телефон станцияси жойлашади. Шу йилнинг ўзида станцияни ишга тушириш мўлжалланмоқда. Унинг номерлари «Г» ва «Ш» ҳарфлари билан бошланади.

Куни кеча Ленин район меҳнаткашлари янги автомат телефон станциясини совға қилиб олишди. Бу 8-автомат телефон станциясига абонентлар уланди янги «А-1» билан бошланувчи номерлар ҳозирда етти мингдан ошди.

Бундай телефон станциялар сони беш йиллик охиригача яна бештага кўпаяди. Улардаги номерлар 80 мингдан ҳам ошиши, шубҳасиз. Бу кўрилаётган чоралар аҳолини узоғини яқин қилиш, уларни эҳтиёжини қондириш мақсадида амалга оширилаётир. Кейинги вақтда автомат телефон станциялари ўтган йилларга қараганда икки марта кўп қуриляпти.

Куни кеча шаҳар телефон станциясининг маъмурияти пойтахтимиздаги лойиҳалаш институтига янги ташкил этилган Ҳамза районига ҳам автомат телефон станциясини қуриб бериш учун лойиҳани заказ қилишди. Лойиҳа инженерлар томонидан яқин кунлар ичида тузилади.

МЕҲНАТКАШЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Газ плиталарининг хонадонларимизга жуда ярашиб тушганини ҳамма билади. Яқинда пойтахтимиз корхоналари аҳолига яна бир янгилик туҳфа этиш арафасида туришибди. Чиройли ва, қулай бўлган газ плитасига ойнадан қопқоқча қилинган. Шуниси яхшики, духовка ичида нима бўлаётганини кўриб турасиз. Яна бир қулай жиҳати: янги плитада идиш-товоқни қуритадиган шкафча ҳам бор.

Тошкентдаги газ-аппаратлар заводи янги маҳсулотни шу йил иккинчи кварталидан бошлаб ишлаб чиқаришни мўлжалламоқдалар. Бу йил бир неча минг хонадон ана шундай газ плиталари олади.

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги республика рассомлар союзи билан ҳамкорликда «Шоир Алишер Навоий тасвирий санъатда» деган катта кўргазма очишга қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Унга буюк шоирга бағишланган кўпгина расм, портрет ва полотнолар қўйилади.

Кўргазма экспонатларининг аксарияти тайёр бўлди. Ўзбекистон ССР халқ рассоми Л. Абдуллаев» Навоий ва меъморлар», республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Абдуллаев «Алишер Навоий портрети» деган янги асарлари ҳам кўргазмадан муносиб ўрин олади.

Улуғ мутафаккирнинг 525 йиллик юбилейи муносабати билан ёш мўйқалам соҳиблари ҳам шоир образини акс эттирувчи полотно ва портретлар яратдилар. Ёш рассом Ж. Умарбеков мўйқаламига мансуб бўлган «Ёш Алишер ва Ҳусайн» номли расм кўпчиликка манзур бўлди.

Алишер Навоий образини график асарларда акс эттириш борасида ҳам диққатга сазовор ижодий ишлар қилинди. График рассомлардан Қ. Башаров «Алишер Навоий Ҳиротда», А. Циглинцев «Алишернинг ёшлиги» деган асарлари билан кўргазмага қатнашадилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

(3-канал)

10.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 11.00 — Бахтимиз учун курашганлар (ўсмирлар учун). 11.30 — Қувноқ саргузаштлар (бадиий фильм).

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар. 18.15 — Нотаниш йўллар (телефильмнинг премьераси). 18.35 — Константин Заслонов (бадиий фильм). 20.00 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.05 — Телеянгиликлар. 20.25 — Адабий театр. Горький шундай бошлаган эди... (100 йиллиги олдидан). 20.55 — Қадимий Кама муъжизалари (телефильм). 21.15 — Шаҳримиз ҳусни. 22.05 — Горький ва музика.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

(5-канал)

Рус тилида: 18.00 — Ўқув эшиттиришлар программаси. Географиядан машғулот (ўқувчилар учун). 18.30 — Химия. Изотоплар ва уларнинг қўлланилиши. 19.00 Студентлар учун назарий механикадан машғулот.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

(9-канал)

Рус тилида: 20.00 — Инсон ва нон (ҳужжатли фильм). 21.05 — Миллионлар университети. 21.20 — Васса Железнова (фильм-спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 26/III да кундуз Доктор Айболит, кечқурун Лайли ва Мажнун, 27/III да кундуз Жизель, кечқурун Борис Годунов.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/III да Парвона, 27/III да кундуз Алжонларим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да кундуз Мавлоно Муқимий, кечқурун Икки билагузук.

КИНО

Қора автомобиль — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ДРУЖБА» (2-залда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Найрангбоз — «Дружба» (1-залда), «МОСКВА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Урмон куйлари (эрталаб соат 9 яримда), Шоҳ Султон ҳақида эртак (эрталаб 11 да), Эркак ва аёл (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

КИНО ТОМОШАБИНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Санъат саройи дирекцияси маълум қиладики, 27 март кеч соат 7 ярим ва 9.15 минутга белгиланган «Эркак ва аёл» фильми.

3 апрелга КУЧИРИЛАДИ

Сотиб олинган билетлар ярайди.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

26 ва 28 мартда, СССР биринчилиги учун «А» класс командалари ўртасида

ФУТБОЛ

«ТОРПЕДО» (Москва)—«ПАХТАКОР»

26 март кеч соат 6.15 минутда дублёрлар, 28 март кеч соат 6 ярмида асосий составлар учрашади.

«УЗБЕКСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИГА

бош бухгалтер, иқтисод ва план бўлими бошлиғи.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ж. Обидова кўчаси, 143 уй, кадрлар бўлими (2 трамвай, 11, 19, 47 автобусларнинг «Узбексельмаш» бекати).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА ҲАР КУНИ

Энг ёш ўргатувчи БОРИС ДЕНИСОВнинг УЗИ УРГАТГАН ШЕРЛАР ГРУППАСИ билан ГАСТРОЛЛАРИ

Гиламда — РСФСР да хизмат кўрсатган артист Борис Вяткин.

Билетлар сотилмоқда.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси ишламоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р 08262. № Б — 1827. ИНДЕКС — 64697.